

30. juunil 1932

Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi Teataja

Nr. 3.

27. juunil 1932.

Nr. 3.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse 1932 a. 22. juuni ringkiri nr. 41117 arstitunnistuste väljaandmise asjas.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse 1932 a. 22. juuni ringkiri nr. 41131 arstirohtude tarvitamise asjas.

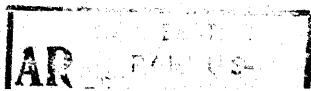
Hariduse- ja sotsiaalministeeriumile alluvate asutiste majanduseala ülevälve teostamise kord.

AMETLIK OSA.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse 1932 a. 22. juuni ringkiri nr. 41117 maa-, linna- ja linnaarsti õigustega aleviarstidele ning jaoskonnaarstidele arstitunnistuste väljaandmise asjas.

Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsusele on Kohtupalati Prokurör kirjalikult teatanud, et arstide poolt arstitunnistuste väljaandmine kohtutele esitamiseks selle kohta, et asjaosalised või tunnistajad haiguse tõttu kohtusse ilmuda ei saa, toimub viimastel aastatel sagedasti kergel käel. Sellel arvamisel on üldiselt kohturingkonnad, kusjuures nende ringkondade poolt tähendatakse ühtlasi, et see nähtus takistab asjade otsustamist kohtutes, põhjustades asjade arutamise edasilükkamist. See nähtus on aga ka riigikassale kahjulik, sest sageli on kohus sunnitud sarnaste tunnistuste põhjal asjaarutamise edasilükkamisel võtma ekspertidele ja ilmunud tunnistajatele väljamaksimisele kuuluvad summad riigi kanda.

Neil asjaoludel palub Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsus Teid juhtida kutsealal tegutsevate arstide tähelepanu sellele, et küllaldase hoolikuse puudumisel ja kergel käel arstitunnistuste väljaandmine on vastolus Tervishoiupersonaali kutsetegevuse seaduse § 35-ga

ja et see võib põhjustada samas paragrahvis ettenähtud järelduste tegemist.

Arstitunnistuse väljaandmine nii kohtutele kui ka muudele asutistele esitamiseks võib toimuda ainult arsti enese otsekohese järelevaatuse põhjal, kusjuures tunnistuses esineva arvamuse aluseks tuleb võtta isiku tervislise seisukorra põhjalikul läbivaatusel saadud andmed. Need andmed ja arsti arvamus tulevad märkida tunnistusele üksikasjaliselt ja arusaadavas keeles, hoidudes võimalikult arstiteaduslike oskussõnade võõras keele tarvitamise eest, lisades neid tarviduse korral juurde sulgudes. Peale selle tuleb tunnistusele märkida, millal, kelle kohta, mis otstarbeks ning kelle soovil on tunnistus välja antud.

Käesoleva ringkirja teatavaks tegemise hõlbustamiseks, saadab Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsus maa- ja linnaarstidele ning linnaarsti õigustega aleviarstidele sellest ringkirjast vastava arvu äratõmbeid edasisaatmiseks vabalt praktiseerivatele arstidele.

Direktor Dr. Mõttus.

Sekretär J. Visnapuu.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse 1932 a. 22. juuni ringkiri nr. 41131 maa- ja linnaarstidele, linnaarsti õigustega aleviarstidele ning jaoskonnaarstidele arstirohtude tarvitamise asjas.

Arvestades asjaoluga, et arstirohud tulevad osta välismaadest ja nende ostuks tuleb kulutada suuri summasid välisvaluutat, mille saamine tekitab raskusi ja mis võib halvata nende vahendite sissevedu ja saamist üldse, Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsus palub teha kutsealal tegutsevatele arstidele arstimite ordineerimise kohta järgmised ettepanekud:

I. Keemilised vahendid.

Keemiliste vahendite määramisel haigetele retseptides jätta ordineerimata niisuguseid patenteeritud keemilisi vahendeid, mis on märksa kallimad selle sama keemilise koostisega patenteerimata vahendist, ordineerides vajalikku vahendit patenteerimata nimega. Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsus soovitab sellel puhul tarvitada keemiliste vahendite lühendatud nimetusi, mis on ühe osa uute sünteetiliste vahendite kohta riigi tervishoiunõukogu otsusel 1930 a. maksmapandud (RT 61 — 1930 ja Joh. Kaiv'i „Seadused ja määrused tervishoiu ja arstlikul alal“, lhk. 816—818), väljaarvatud selles nimekirjas leiduv „bitiool“, mis on hilisema määrusega nimekirjast kustutatud.

II. Seerumid ja vaktsiinid.

Vastandliselt keemilistele vahenditele Eestis valmistatakse peaaegu kõik tarvilised seerumid ja vaktsiinid ning muud bakterilised preparaadid. Selleks töötab Tartus riiklik seerumi instituut Tartu ülikooli bakterioloogia instituudi juhataja prof. dr. K. Schlossmanni teaduslikul nõuandel ja järelevalvel, ja selles instituudis valmistatud seerumid ja vaktsiinid vastavad kõigile teaduslikkudele ja meditsiinilistele nõuetele. Seepärast Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsus paneb arstidele ette seerumite ja vaktsiinide ordineerimisel nõuda riikliku seerumi instituudi seerumeid ja vaktsiine, mis oma korda tähendaks suurt kokkuhoidu seni sisseveetud välismaaliste seerumite ja vaktsiinide arvel ja jätaks igal aastal kaunis suure summa vabaks keemiliste vahendite ja nende seerumite ja vaktsiinide jaoks, millede sissevedu on paratamatu.

III. Liitrohud ja farmatsöitilised eripreparaadid.

Liitrohtude (vahendite kombinatsioon või vahendite mehhaaniline segu ükskõik millisel kujul, näit. Coffeini puri 0,03, Amidopürini 0,5 Dtd. Nr. X, või Inf. fol. Digitalis 1,0—200,0, Natr. salicyl. 5,0) ja farmatsöitiliste eripreparaatide ehk spetsialiteetide (näit. Astonin, Baume Bengu, Belladonna — Neutralon j. t.) valmistamine on Eestis apteekides ja vastavates laboratooriumides odavam kui mujal, pealegi jäävad kohal valmistamisel mitmekordsete vahetalihtajate kulud ära. Seepärast Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsus paneb arstidele ette sellaste vahendite ordineerimisel kas liitrohu koostist ise üles anda või kodumaa saadust välja kirjutada.

Käesoleva ringkirja teatavaks tegemise hõlbustamiseks, saadab Tervishoiu- ja Hoolekandevalitsus maa- ja linnaarstidele ning linnaarsti õigustega aleviarstidele sellest ringkirjast vastava arvu äratõmbeid edasisaamiseks vabalt praktiseerivatele arstidele.

Direktor Dr. Mõttus.

Farmatsöitilise inspektori eest Mag. K. Rähesoo.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumile alluvate asutiste majanduseala ülevalve teostamise kord*).

Alus: Vabariigi Valitsuse ja ministeeriumide korraldamise seaduse §§ 17, 20—25 (RT 28 — 1929).

I. Üldeskirjad.

§ 1. Hariduse- ja sotsiaalministeeriumile kuulub majanduseala ülevalve teostamine:

*) See majanduseala ülevalve teostamise kord on saadetud Hariduse- ja sotsiaalmin. alluvatele riigiasutistele 1932 a. 31. märtsi ringkirjaga nr. 11868. Kuna aga selle korra järgi ministeerium teostab ülevalvet maksvate seaduste, määruste ja korralduste põhjal ka omavalitsuse- ja eraasutiste ning organisatsioonide üle, siis on ministeerium otsustanud avaldada see kord ajakirjas üldiseks teadmiseks.

- 1) ministeeriumile alluvate riigiasutiste suhtes;
- 2) omavalitsuste ja nende asutiste suhtes vastavates seadustes ja määrustes ettenähtud alustel ja korras;
- 3) eraasutiste ja organisatsioonide suhtes vastavates seadustes, määrustes või korraldustes tähendatud alustel ja korras.

§ 2. Majanduseala ülevälve teostamine seisab asutiste majanduseala revideerimises ning majandusealal töötavate ametnikkude ja teenijate instrueerimises.

§ 3. Majanduseala ülevälvet teostavad:

1) Hariduse- ja sotsiaalminister ning Hariduse- ja sotsiaalministri abi kõikide käesoleva korra § 1 tähendatud asutiste ja organisatsioonide suhtes ja ministeeriumi valitsuste ja osakondade direktorid ja abidirektorid alluvate asutiste ja organisatsioonide suhtes, — nende poolt määratavas korras;

2) Ministeeriumi peasekretär, majandusejuhataja, majanduseinspektor, hoolekandeinspektor, ehituseinspektor, pearaamatupidaja, pearaamatupidaja abi, algkooliasjade juhataja ja ministeeriumi teised vastavad ametnikud, — käesoleva korra alusel.

§ 4. Hariduse- ja sotsiaalministri või Ministriabi otsusel ja volitusel võivad abijõududena teostada majanduseala ülevälvet vastavad eriteadlased väljaspoolt ministeeriumi koosseisu.

Need eriteadlased töötavad neile antud volitustes tähendatud ülesannete ja õiguste piirides, kusjuures neil tuleb arvestada käesolevas korras ministeeriumi ametnikkude kohta maksvaid norme.

§ 5. Ülevälve teostamiseks võib tarbekorral komandeerida mitu ametnikku kui ka moodustada selleks komisjone.

§ 6. Ülevälve teostamine toimub sellekohaste üld- või erivolituste alusel, millele kirjutavad alla Minister või Ministriabi ning peasekretär või tema asetäitja.

Erivolitused antakse salajase kirjavahetuse korras.

§ 7. Ülevälve teostaja esitab volituse asutise juhatajale või tema asetäitjale enne ülevälve teostamisele asumist ning avaldab ühtlasi ka ülevälve teostamise üldkava niivõrt, kui see võimalik on ülevälve teostamise seisukohalt.

II. Revideerimine.

§ 8. Revideerimise otstarve on selgusele jõuda revideeritavate asutiste majandusliku seisukorra ja majandusliku tegevuse tingimuste ning tulemuste kohta.

Eriti selgitatakse revideerimisel, kas majanduslik tegevus on seadusepärane ja otstarbekohane ning kas on täidetud tehnilisi nõudeid ja toimitud majandusealal heaperemeheliku hoolega.

§ 9. Revideerimise ülesannete täitmiseks ülevälve teostajad:

1) vaatavad üle asutise majad, ruumid, elusa ja eluta inventari, tagavarad, ladud, töökojad, põllu-, aia- ja teised -majapidamised ning muud majandusliku tegevuse vahendid;

2) viibivad majandusealal töötavate ametnikkude ja teenijate töö juures ja jälgivad nende toimetusi, kontrollides ühtlasi tarbekorral nende teadmisi ja oskusi;

3) revideerivad asutise kassat, raamatu- ja arvepidamist ning inventari ja varade olemasolu ja seisukorda;

4) tutvuvad asutise kollegiaalorganite tegevusega majandusealal, asutise majandusliku tegevuse suhtes maksvate seaduste, määruste ja juhatusekirjade täitmisega ning teiste majandusealasse puutuvate küsimustega, ühtlasi selgitades, kas on toimitud otstarbekohaselt nende seaduste, määruste ja korralduste järgi.

§ 10. Ülevalve teostajad ei ole õigustatud arvustama õpilaste, hoolealuste, haigete ega eraisikute juuresolekul majandusealal töötavate ametnikkude ja teenijate tegevust ega lubama enestele nendega kohtlemisel midagi säärast, mis võiks alandada nende autoriteeti õpilaste, hoolealuste, haigete või eraisikute ees.

Samuti ei ole ülevalve teostajad õigustatud arvustama ülemuste tegevust alluvate ametnikkude, teenijate või tööliste juuresolekul.

§ 11. Asutiste ametnikud ja teenijad on kohustatud abiks olema ülevalve teostajale revideerimise puhul, andes ülevalve teostajale tarvilikke seletusi, esitades temale kõik dokumendid, raamatud ja muud ametlikud paberid, kaasa aidates asutise majapidamiste ülevaatuks ning täites kõiki ülevalve teostaja seaduslikke korraldusi.

§ 12. Revideerimise juures viibib asutise juhataja või tema poolt määratud asetäitja või vastavat ala juhtiv ametnik või teenija.

§ 13. Revideerimise kohta koostatakse protokoll, milles tähendatakse:

- 1) revideeritud asutise nimetus ja asupaik;
- 2) revideerimise aeg;
- 3) ülevalve teostaja ja revideerimise juures viibivate ametnikkude ja teenijate ees- ja perekonnanimed ning ametinimetused;
- 4) revideerimise käik ja revideerimisel selgunud asjaolud üksikute alade või esemete järgi;
- 5) ülevalve teostaja poolt revideerimisel antud juhtnöörid.

§ 14. Protokoll (§ 13) koostatakse revideerimise asupaigas otsekohe pärast revideerimise lõpetamist ja kirjutatakse alla ülevalve teostaja ning revideerimise juures viibivate ametnikkude ja teenijate poolt (§ 12).

Kui ametnik või teenija keeldub protokollile allakirjutamast, siis on ta kohustatud kirjutama keeldumise põhjuse protokollile allkirjade järele ja tõestama selle oma allkirjaga. Ei tee ta ka seda, siis teeb ülevalve teostaja protokollile vastava tähenduse, et ametnik või

teenija keeldus protokollile alla kirjutamast kui ka keeldumise põhjust avaldamast.

§ 15. Kui ülevalve teostajal ei ole võimalik aja puudusel või teistel mõjuvatel põhjustel koostada revideerimise protokollide revideerimise asupaigas, koostatakse protokoll kohe pärast ülevalve teostaja saabumist revideerimise käigult, kuid hiljemalt nelja päeva kestusel, ja saadetakse allakirjutamiseks revideerimise juures viibinud ametnikkudele ja teenijatele.

§ 16. Kui revideerimist toimetavad kaks või enam ülevalve teostajat, siis koostatakse üks või mitu protokollide vastavalt sellele, kas toimetasid ülevalve teostajad ülevalvet koos või igaüks omaette vastavate alade järgi.

Kui revideerimist toimetab komisjon, siis koostatakse protokoll komisjoni poolt, kusjuures aga täienduseks sellele protokollile võivad koostada protokolle ka komisjoni üksikud liikmed, kui nad on teostanud revideerimist mõnel alal üksinda.

Igal ülevalve teostajal kui ka ülevalve teostamise juures viibival ametnikul ja teenijal on õigus lisada juurde protokollile oma eriarvamusi.

§ 17. Revideerimise protokoll koostatakse ühes eksemplaris, mis hoitakse alal Hariduse- ja sotsiaalministeeriumis, kuna revideeritud asutisele antakse või saadetakse protokollide ärakiri. Samuti antakse protokollide ärakiri ministeeriumi sellele valitsusele või osakonnale, kellele revideeritud asutis otseselt allub.

§ 18. Kui revideerimisel avalduvad puudused või väärnähtused, mis vajavad üksikasjalikumalt selgitamist isikute ülekuulamise kaudu, siis alustab ülevalve teostaja juurdlust ja toimetab seda juurdlust juurdluste toimetamise suhtes ettenähtud alustel ja korras.

§ 19. Kui revideerimisel avalduvad puudused või väärnähtused, mis kuuluvad kohtuvõimude lahendamisele, siis teatab sellest ülevalve teostaja viivitamatult oma ülemusele ning raha puudujäägi puhul ka vastavatele politsei- või kohtuvõimudele.

III. Instrueerimine.

§ 20. Instrueerimise otstarve on nõu ja juhataste andmine majandusealal töötavatele ametnikkudele, teenijatele ja teistele tegelelastele.

§ 21. Instrueerimise ülesannete täitmiseks ja soovitatavate tagajärgede saavutamiseks asutiste majandusealal ülevalve teostajad:

1) juhivad majandusealal töötavate ametnikkude, teenijate ja teiste tegelaste tähelepanu nende töö revideerimisel avaldunud puudustele ja väärnähtustele ning näitavad abinõusid nende puuduste ja väärnähtuste kõrvaldamiseks ja ärahoidmiseks;

2) näitavad abinõusid majandusealal töötavate ametnikkude ja teenijate tööviimete otstarbekohasemaks kasutamiseks ja nende tööviljakuse tõstmiseks;

3) annavad seletusi neile majandusealalt esitanud küsimuste kohta ;

4) korraldavad majandusealal töötavate ametnikkude ja teenijate nõupidamisi neile juhtnõõride andmiseks ning nende tegevuse kooskõlastamiseks ;

5) soovivad majandusealal töötavaile ametnikkudele ja teenijaile vastavat kirjandust ja muid tarvilikke vahendeid nende edasiarendamiseks ja majanduseala otstarbekohasemaks korraldamiseks.

IV. Aruandmine.

§ 22. Ülevalve teostamise kohta koostab ülevalve teostaja aruande, iga asutise kohta eraldi, ja esitab selle Hariduse- ja sotsiaalministeeriumis oma ülemusele kohe pärast saabumist ülevalve teostamis käigult, kuid hiljemalt nelja päeva kestusel.

§ 23. Aruandes tähendab ülevalve teostaja omad arvamused ja seisukohad selle asutise majanduseala suhtes, kus ta ülevalvet teostas, ning ülevalve teostamisel leitud puudused, milliste kõrvaldamiseks on vajalikud Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi korraldused.

Aruandele lisatakse juurde revideerimise protokoll ja muud ülevalve teostamisega ühenduses olevad vastavad materjalid.

§ 24. Kui ülevalvet on teostanud mitu isikut või komisjon, siis koostatakse üks aruanne, millele kirjutavad alla ülevalve teostajad, kusjuures igal ülevalve teostajal on õigus juurde lisada aruandele oma eriarvamusi.

§ 25. Aruannete, aktide ja neile juurdekuuluvate materjalide põhjal teeb ministeerium tarbekorral vastavad korraldused asutiste majanduseala kui ka majandusealal töötavate ametnikkude ja teenijate tegevuse suhtes.

Peale selle kasutatakse neid aruandeid, akte ja teisi materjale asutiste majapidamise kavade koostamisel ja tegevuse arendamiseks juhtnõõride andmisel.

Tallinnas, 31. märtsil 1932 a. Nr. 11868.

Hariduse- ja sotsiaalminister J. Hünerson.

Peasekretär A. Kurvits.

MITTEAMETLIK OSA.

KINNITUSNÕUKOGU I OSAKONNA 1932. a. 28. MAI OTSUSED.

Kinnitatud Hariduse- ja sotsiaalministri poolt pp. 1—5 ja 7—8 tähendatud 1932 a. 31. mail ja p. 6 tähendatud 1932 a. 7. juunil.

1. Toimetus nr. 53—9.

Arutades o.-ü. Hõjgaard ja Schultz Eestis voliniku vann. adv. Johan Aronson'i kaebust 5. jsk. tööinspektori ringkonna kinnitus-

ameti otsusele 14. oktoobrist 1931 a. haigekassa maksu asjas ettevõtja A. Tamme palgaliste pealt, Kinnitusnõukogu I osakond leidis: Kinnitusameti otsusega 5. veebruarist 1929 a. on o.-ü. Højgaard ja Schultz Bestis ehitusettevõtte töölised arvatud haigekassa alla. Selle otsuse põhjal oli o.-ü. Højgaard ja Schultz Bestis ehitusettevõtte kohustatud kindlustama haiguste puhuks kõik oma teenistuses seisvad isikud ükskõik missugust tööd nad tegid. Kui ehitusettevõtte oma töödest osa edasi andis kolmandale isikule, siis T.T.S. § 320 märkuse põhjal ei ole tema selle läbi vabastatud haigekassa maksude tasumisest. Järjekult oli o.-ü. Højgaard ja Schultz Bestis kohustatud tasuma haigekassa maksud ka A. Tamme töelistelt. Et A. Tamme juures töötavad töölised Tartu üldhaigekassalt abi ei saanud, ei ole kaebaja poolt kindlaks tehtud. Kuid ka siis, kui see tõesti nii oleks, ei vabasta see asjaolu o.-ü. Højgaard ja Schultz Bestis ehitusettevõtet haigekassa maksude tasumisest A. Tamme juures töötanud töelistelt, sest haigekassale annab teateid töölise kohta ettevõtte valdaja. Kui viimane seda ei teinud ja haigekassal selle tõttu mõnede töölise kohta teated puudusid ja haigekassa ehk sellepärast mõnele töölisele otsekohe arstiabi ei annud, siis oli selles süüdlane ettevõtte valdaja. (Lõpulikult haigekassa töölisele arstiabi andmisest ära ütelda ei saanud, sest kui tööline tõi tõendused, et ta töötas haigekassa alla määratud ettevõttes, pidi haigekassa arstiabi ja haiguseabiraha andma ka neil juhustel, kui ta töölise pealt liikmemaksu ei olnud saanud.)

Mis puutub kaebaja viimasesse väitesse, nagu oleks haigekassa liikmemaksude nõudmise suhtes maksev 1 aastane tähtaeg, siis ei vääri see väide lugupidamist, kuna T.T.S. § 266 ei ole maksev haigekassa liikmemaksude nõudmise suhtes (Riigikohtu administratiiv-osakonna toimetus nr. 731 — 1931).

Ülaltoodu põhjal käsitades Kinnitusnõukogu seadust ja kodukorda Kinnitusnõukogu I osakond otsustas: o.-ü. Højgaard ja Schultz Bestis voliniku vann. adv. Johan Aronson'i kaebus jätta tagajärjeta.

2. Toimetus nr. 53—10.

Arutades Elva piimaühingu voliniku vann. adv. Paul Martinov'i kaebust 5. jsk. tööinspektori ringkonna kinnitusameti otsusele 14. oktoobrist 1931 a. Elva piimaühingu meierei ühes koorejaamadega Kinnitusühingu alla arvamise pärast, Kinnitusnõukogu I osakond leidis: Kinnitusnõukogu üldkoosoleku seletuse järgi (RT 91 — 1931) „piimaühisuse koorejaamad ei ole iseseisvad ettevõtted, vaid nende ühisuste piimatalituste lahutamata osad“. Sellepärast oli 5. jsk. tööinspektori korraldus Elva piimaühingu piimatalituse ühes koorejaamadega Kinnitusühisuse alla arvamise asjas täiesti seadusepärane ja Kinnitusametil puudus alus selle tühistamiseks. Kaebaja väide, et Hariduse- ja sotsiaalministri otsusega 1. septembrist 1931 a. on koorejaamad tunnistanud iseseisvateks ettevõteteks, ei vääri lugu-

pidamist. Ministri otsuses nimetatakse koorejaamu küll ettevõteteks, kuid see ei tähenda veel, et nemand on iseseisvad ettevõtted. Ministri otsuses on tarvitatud mõiste „käitise“ väljendamiseks sõna „ettevõte“, nagu seda tarvitatakse meie vanemates seadustes, mille väljandmise ajal terminoloogia veel puudulik oli. Et ühel ettevõttel võib olla mitu vastutavat juhatajat, igas ettevõtte osas resp. käitises võib erijuhataja olla, seda lubab T.T.S. § 90 märkus 1. Neil põhjustel ei ole tööinspektori korraldus Elva piimaühingu piimatalituse ühes koorejaamadega Kinnitusühisuse alla arvamise asjus vastolus ministri otsusega 1. septembrist 1931 a.

Ülaltoodu põhjal käsitades Kinnitusnõukogu seadust ja kodukorda, Kinnitusnõukogu I osakond otsustas: Elva piimaühingu voliniku vann. adv. Paul Martinov'i kaebus jätta tagajärjeta.

3. Toimetus nr. 53—12.

Arutades o.-ü. „Mootor'i“ voliniku vann. adv. August Peet'i kaebust I jsk. tööinspektori ringkonna kinnitusameti otsusele 29. jaanuarist 1932 a. o.-ü. „Mootor'i“ tööliste ja teenijate haigekassa alla arvamise pärast, Kinnitusnõukogu I osakond leidis: Kinnitusnõukogu üldkoosoleku seletusest 14. septembrist 1931 a. selgub, et T.T.S. § 257-s väljendatud mõisted on oma sisu kaotanud hiljemalt väljaantud seaduste läbi, mispärast T.T.S. § 257 tuleb kohaldada 1924 a. Laste, alaealiste ja naiste töö kohta käiva seaduse I-ga. Viimase järele loetakse tööstusliikudeks ettevõteteks ka ettevõtted inimeste ja asjade veoks maanteedel ja tänavatel, nagu seda on o.-ü. „Mootor'ile“ kuuluv ettevõte.

Sellepärast on Kinnitusameti otsus täiesti seadusepärase ja tema tühistamiseks puudub igasugune alus.

Ülaltoodu põhjal käsitades Kinnitusnõukogu seadust ja kodukorda, Kinnitusnõukogu I osakond otsustas: o.-ü. „Mootor'i“ voliniku vann. adv. August Peet'i kaebus jätta tagajärjeta.

4. Toimetus nr. 53—16.

Arutades Oskar Rosenbaum'i kaebust 2. jsk. tööinspektori ringkonna kinnitusameti otsusele 19. detsembrist 1931 a. tema kingsepatööstuse haigekassa alla arvamise asjas, Kinnitusnõukogu I osakond leidis: Nagu asjatoimetusele ligilisatud materjalist selgub, on kaebajal kingsepa töökoda, kus peale omaniku töötab üks õpilane. Kinnitusametil oleks T.T.S. § 270 p. 2 põhjal õigus seda kingsepa töökoda arvata haigekassa alla, kui õpilane oleks saanud palka. Tööinspektorile saadetud teatelehest võib järeldada, et õpilane palka ei saa, sest lahtrid palga kohta on tühjad. Tööinspektor omalt poolt ei ole ka selgitanud, et teateleht oleks puudulikult täidetud.

Ülaltoodut arvele võttes, ei olnud Kinnitusametil alust O. Rosenbaum'i kingsepa töökoda arvata haigekassa alla, sest Kinnitus-

nõukogu seletuse järgi 14. septembrist 1931 a. ei kuulu haigekassa alla isikud, kes töötasu ei saa.

Neil põhjustel Kinnitusnõukogu I osakond, käsitades Kinnitusnõukogu seadust ja kodukorda, otsustas: Tühistada 2. jsk. tööinspektori ringkonna Kinnitusameti otsus Oskar Rosenbaum'i kingsepatöökoja haigekassa alla arvamise asjas.

5. Toimetus nr. 53—18.

Arutades Pärnu ühishaigekassa kaebust 4. jsk. tööinspektori ringkonna kinnitusameti otsusele 30. jaanuarist 1932 a. Helene Kivisilla sünnitusabiraha asjas, Kinnitusnõukogu I osakond leidis: T.T.S. § 312 on ette nähtud, et raskejalgetel ei ole õigus saada sünnitusabiraha, kui nemad sünnitusperioodil on teinud palgalist tööd. Et Kivisild seda oleks teinud, seda kaebaja üldse ei väida. Kaebaja ainult mainib, et H. Kivisild on saanud sünnitusperioodi eest tööandjalt tasu. Kaustas olevast materjalist aga selgub, et H. Kivisild palka ei saanud 8. aprillist kuni 23. maini. Kuigi selle aja eest osalt palka on makstud, siis on see palk hiljem kinni peetud, nagu seda tõendavad oma allkirjadega Tori „Ore“ piimatalituse esimees ja kirja-toimetaja. Sel põhjusel ei ole tarvidust põhimõttelikult enne kaalumisele võtta, kas haigekassa liige, kes küll tööd ei tee, kuid palka edasi saab, on õigustatud sünnitusabiraha saama või mitte, kui ei ole kaalutud küsimust, kas piimatalituse juhatase tõendus, et palk on hiljem kinni peetud, väärib usaldust. Haigekassa nimetab seda tõendust küll ainult suitsukatteks, kuid ei too selleks mingisuguseid objektiivseid andmeid. Sellepärast ei ole Kinnitusnõukogu I osakonnal mingit alust kahelda nende andmete tõe vastavuses. Mis puutub kaebaja väitesse, nagu ei oleks piimatalitus haigekassas registreerinud ühtegi asetäitjat, kellele piimatalituse juhatase teate järele on maksetud H. Kivisilla palk, siis ei puutu see käesoleva küsimuse otsustamisesse. Kui piimatalitus on mõne töölise jätnud haigekassas registreerimata, võib haigekassa samme astuda piimaühingu vastutusele võtmiseks.

Ülaltoodu põhjal Kinnitusnõukogu I osakond otsustas: Pärnu ühishaigekassa kaebus jätta tagajärjeta.

6. Toimetus nr. 53—21.

Arutades Pärnu linnavalitsuse kaebust 4. jaoskonna tööinspektori ringkonna kinnitusameti otsusele 30. jaanuarist 1932 a. Pärnu linna mitmesuguste tööde Ühistegeliste ja omavalitsuste ettevõtete kinnitusühisuse alla arvamise asjas, Kinnitusnõukogu I osakond leidis: Kaebaja väide, nagu mõistetakset ettevõtte all teatavat tegevust, millel on mingisugune tööstusline või äriiline otstarb, ei vääri lugupidamist. Töölise kindlustamise mõttes ei ole sel asjaolul min-

git tähtsust, mis otstarbega teatud töid tehakse (Riigikohtu administratiiv-osakonna otsus 741II. — 1930). Kui on ainult olemas käitis, milles õnnetused töötamise juures võimalikud, peavad töölised õnnetuste vastu olema kindlustatud. Sarnasteks töödeks meil maksva seaduse järele loetakse T.T.S. § 372 loetletud tööd. Pärnu linna mitmesugused tööd, mis arvatud Ühistegeliste ja omavalitsuste ettevõtete kinnitusühisuse alla 4. jsk. tööinspektori korraldusega 21. novembrist 1931 a. ja mis loetletud Pärnu linnavalitsuse kirjas nr. 1864 — 20. novembrist 1931 a., vastavad kõik T.T.S. § 372 loetletud tööde tundemärkidele ja neil töötab linnavalitsuse enese andmete järgi üle 5 töölise. Sellepärast oli tööinspektori korraldus nende Kinnitusühisuse alla arvamise kohta täiesti seadusepärane ja Kinnitusnõukogul puudub alus tema tühistamiseks.

Ülaltoodu põhjal Kinnitusnõukogu I osakond, käsitades Kinnitusnõukogu seadust ja kodukorda, otsustas: Pärnu linnavalitsuse kaebus jätta tagajärjeta.

7. Toimetus nr. 53—27.

Arutades Elva Piimaühisuse vol. vann. adv. Paul Martinov'i edasikaebust 5. jaoskonna tööinspektori ringkonna kinnitusameti otsuse peale 9. märts. 1932 a. Elva Piimaühisuse haigekassa maksude määramise asjas, Kinnitusnõukogu I osakond leidis: 5. jaoskonna tööinspektor kirjaga 13. jaanuarist 1932 a. nr. 1933 ei ole asunud Elva piimaühisuselt haigekassa maksude sissenõudmisele, vaid on ainult palunud, et Elva Piimaühisus maksud ise tasuks, juhtides ainult ühingu tähelepanu sellele, et mittetasumise korral tema maksud sisse nõuab vastuvaidlemata korras.

Nagu kinnitusnõukogu I osakonnal teada, on 5. jsk. tööinspektor hiljem ka asunud maksude sissenõudmisele ja tema korralduse vastu on Elva Piimaühingu sama volinik esitanud kaebuse Hariduse- ja sotsiaalministrile, missugune palve temale tagasi saadetud esitamiseks Kinnitusametile kuuluvuse järele.

Arvele võttes, et käesolev kaebus on esitatud tööinspektori kirja peale, mis otsekohelelt Elva Piimaühingu materjaalseid huviseid ei puuduta ja et sama tööinspektori hilisemate korralduste peale samas asjas on esitatud teine kaebus, arvab Kinnitusameti I osakond, et käesolev kaebus ei tuleks sisuliselt üldse läbivaatamisele võtta.

Ülaltoodu põhjal käsitades Kinnitusnõukogu seadust ja kodukorda, Kinnitusnõukogu I osakond otsustas: Elva Piimaühisuse voliniku Paul Martinov'i kaebus sisuliselt läbivaatamiselt kõrvaldada.

8. Toimetus nr. 53—28.

Arutades Adam Kresling'i vol. vann. adv. Paul Martinov'i edasikaebust 5. jaoskonna tööinspektori ringkonna kinnitusameti

otsuse peale 9. veebr. 1932 a. haiguse abiraha mitteväljamaksmise pärast, Kinnitusnõukogu I osakond leidis: Tööstusliku töö seaduse § 319 järgi on haigekassa peakoosolekul õigus otsustada mitte maksta haigusraha haigekassa liikmetele, kes rikkunud korda, mis peakoosoleku poolt maksma pandud haigeksjäämistest teatamise kohta. Tartu üldhaigekassa peakoosoleku poolt kinnitatud üldiste määruste § 2 põhjal kassaosaline, keda arst haiguse pärast tööst vabastab, on kohustatud haigekassast välja võtma haiguslehe hiljemalt 48 runni jooksul. Sarnane haigeksjäämistest teatamise kord on maksma pandud ka kõigis haigekassades ja on sisult otstarbekohane. Adam Kresling ei täitnud seda kohustust; järjekult võis ka haigekassa peakoosolek otsustada jätta välja maksmata haigusraha.

Ülaltoodu põhjal käsitades Kinnitusnõukogu seadust ja kodukorda, Kinnitusnõukogu I osakond otsustas: Adam Kreslingi voliniku vann. adv. Paul Martinov'i kaebus jätta tagajärjeta.

RIIGIKOHTU OTSUSTEST VÕETUD SELETUSI.

Av. algkoolide seaduse alal: koolikohusliku lapse õigusest õppida võõra valla, alevi või linna koolis.

Av. algkoolide seaduse (RT 46 — 1931) § 28 näeb ette, et kui mõnele üksikule koolikohuslikule lapsele võõra valla, alevi või linna kool asub märksa lähemal kui oma valla kool, siis on sellel lapsel õigus õppida lähemas koolis, kui selleks leidub ruume. Ka Av. algkoolide seaduse § 28 teostamise määrus (RT 89 — 1931) näeb ette, et lastel on õigus õppida lähemas koolis, kui selleks leidub ruumi. Sellest selgub, et nii Av. algk. seadus kui ka selle seaduse § 28 teostamise määrus näevad ette laste õppimise võimaluse lähemas koolis, kui see kool, kus ta koolivõrgu järgi peaks õppima, ainult sel juhul, kui selleks lähemas koolis ruumi leidub. Kuna aga Ü. algkool on üheklassikomplektiline ja seega on klassikomplektis üle kahe klassi, siis võib klassikomplektis olla mitte üle 40 õpilase (Av. algk. sead. § 22 lõige II). Kuna aga Ü. algkooli ringkonnas on 37 õpilast, siis tõuseks õpilaste arv selles algkoolis üle 40, kui ka kaebajate lastel oleks lubatud õppida selles algkoolis. Sellest selgub, et ruumi kaebajate laste jaoks Ü. algkoolis ei ole, millepärast õieti on, seni kui see kool üheklassikomplektilisena töötab 37 õpilasega, tehtud korraldus, et nemad jätkaks õppimist algkoolis, mille ringkonda nad arvatud, see on Ö. algkoolis, kuigi see asub kaugemal nende elukohast kui Ü. algkool. Kaebajate arvamus, et nende lastel igal juhul õigus on õppida lähemas algkoolis, on seega ekslik, kuna neil oleks see õigus ainult siis, kui seal leiduks selleks ruumi, nagu nähtub eeltoodud Av. Algk. S. § 28 ja selle § teostamise määrusest. Kaebajate arvamine, et võõras vald nende laste pärast oleks pidanud muutma

oma algkooli kaheklassikomplektiliseks, on samuti ekslik, sest sarnast kohustust valla peale Av. Algk. seadus ei pane.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 361II. — 1932 a.

Av. õppeasutiste ja õigustega erakoolide õppejõudude tasude seaduse alal.

Riigikohtu admin. os. on seletanud (t. nr. 561II. — 1932 a.), et kui õppejõule on makstud palka teatud aja kestusel vastava palgaastme (XII) järgi sellekohaste korralduste põhjal, mille vastu kaebaja omal ajal üldse ei ole vaieldnud ja mille tühistamist tema ei ole nõudnud seadustes tähendatud tähtajal, siis ei ole temal õigust nõuda selle aja eest palka kõrgema palga astme (XI) järgi sel põhjusel, et temale hilisemate korraldustega on hakatud maksta vastavast kuu-päevast alates palka kõrgema palgaastme (XI) järgi, vaid seda palka kõrgema palga astme järgi saab ta ainult alates sellest vastavast kuu-päevast, millest temale on otsustatud maksta seda kõrgendatud palka.

Õppursõdurite prii kooli alal.

Eesti Vabadussõjast osavõtnud kooliõpilastele riigi kulul hariduse andmise seaduse § 1 järele saavad kõik kooliõpilased, kes väeliinil Eesti Vabadussõjast osa võtnud, autasuks Eesti Vabariigi avalikkudes koolides prii kooli kuni kõrgema kooli lõpetamiseni. Ei või kahtlust olla, et seaduseandja tahtis selle seadusega prii kooli anda neile kooliõpilastele, kes sundimata katkestasid õppimise koolis selleks, et vabatahtlikult astuda isamaa kaitsjate ridadesse. Kui prii kooli saajate kooliõpilaste all arvata ka neid kooliõpilasi, kes mobilisatsiooni puhul olid kohustatud minema tegevasse kaitseväeteenistusse, siis jääks arusaamatuks, mispärast seaduseandja neid tahtis eelistada teiste kodanikkude ees, kes mobilisatsiooni puhul samuti olid kohustatud kaitseväeteenistusesse minema. Asja algoimetuses olevast teenistuslehest nähtub, et kaebaja on Eesti kaitseväeteenistusse võetud mobilisatsiooni puhul, tähendab, tema kaitseväeteenistusse minek ja Vabadussõjast osavõtt oli sunduslik, mitte vabatahtlik. Edasi näeb eelnimetatud seaduse § 1 märkus II ette, et prii kool võimaldatakse igale õpilasele ainult ühes alg- ja keskkoolis ja ainult ühe kõrgema ehk muu eriõppeasutise ühes teaduskonnas. Asja algoimetusest nähtub, et kaebaja on riigi kulul juba lõpetanud ühe kõrgema kooli, nimelt kõrgema sõjakooli. Järelikult ka sellepärast puudub kaebajal õigus nõuda, et temale võimaldatakse prii kool kuni ülikooli lõpetamiseni.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 338II. — 1932 a.

Hoolekande seaduse alal.

Nagu nähtub asjatoimetusest, on kaebaja poeg sündinud 1907 a. ja seitsmendast elukuust peale haige ja täiesti idioot ja tegu-võimetu. Seepärast on ekslik kaebaja arvamine, et tema pojale hoole-

kandelist abi tuleb anda kui vaimuhaigele, vaid abi tuleb anda Hoolekande seaduse § 75 põhjal, Hoolekande seaduse IV peatükis tähendatud korras; seesuguseks abisaamiseks tuleb pöörata vallavalitsuse poole. Lepingu sõlmimine vallavalitsuse poolt ei õigustanud kaebajat veel abi saama, sest lepingusse on võetud tingimus, et see leping hakkab maksma peale kinnitamise Tervishoiu peavalitsuse poolt (§ 6) ja kuna see leping on jäänud kinnitamata, siis ei või lepingu alusel mingit nõudmist üles kerkida. Langetõbe all aga kaebaja poeg viimastel aastatel kannatanud ei ole, nagu nähtub asjatoimetusest. Neil põhjustel puudub alus Hariduse- ja sotsiaalministri otsuse tühistamiseks, millise otsusega minister jättis rahuldamata kaebaja palve tema poja kui vaimuhaige ja langetõbise riiklise hoolekande alla võtmise kohta.

Riigikohtu admin. ot. t. nr. 334II. — 1932 a.

Hoolekande seaduse alal.

Riigikohtu admin. os. on seletanud (t. nr. 4II. — 1932), et alevivalitsuse otsuste peale hoolekande asjas võib kaevata administratiivkohtu korras (Vt. ka ajakiri „Õigus“ nr. 4 — 1932).

Maal asuvate kinnisvarade kinnisvaramaksu seaduse alal: laste- ja vanadekodude ning koolide ja nende juurde kuuluvate talude maksustamine.

Maal asuvate kinnisvarade kinnisvaramaksu seaduse muutmise seaduse (RT 57 — 1930, sead. nr. 387) § 2 p. 2 järgi on kinnisvaramaksust vabastatud üldtarvitamiseks määratud riigi, omavalitsuste ja usuühingute ning nende liitude kui ka heategelikkude, hoolekandeliste ja hariduslikkude ühingute ning nende liitude päralt olevad varad või nende osad (kirikud, surnuaiad, palvemajad, muuseumid, platsid, lastekodud, vanadekodud, ravilad jne.). Maksuvabade varade näitlikust loendist nähtub, et eeltoodud seaduse määrus käib peasjalikult üldtarvitamiseks määratud riigi, omavalitsuste jne. päralt olevate asutiste hoonete kohta, aga mitte nendele asutistele kuuluvate või tarvitada antud maa-alade kohta. Maa-ala kinnisvaramaksust vabastamise juhud on otseselt sama seaduse paragraafi punktides loendatud: p. 4 — „riigi raudtee liin ühes raudtee jaoks eraldatud maaribaga.... tagavara maad raudteejaamade laiendamiseks.....“, p. 5 ... „ühendusteel ühes nende kuuluvate päraldistega (Maanteede seaduse § 10)“, p. 6 — „kaitsevæele ja kaitseliidule kasutamiseks antud maa-alad, nagu laske- ja laagriplatsid, polügoonid, aerodroomid jne.“; siis p. 9 järgi on kinnisvaramaksust vabastatud, näiteks, koolimajad ja muud heategevuse otstarbeks määratud hooned, kui need ei ole üürile antud, kuid koolimaade, samuti heategevuse otstarbeks määratud maade kohta ei ole tähendatud, et need sellest maksust vabad oleksid. Kõigist eeltoodud seaduse määrustest tuleb järeldada, et laste- ja vanadekodud on kinnisvara-

maksust vabad, kuid maksuvabadeks ei saa lugeda laste- ja vanadekodude juurde kuuluvate talude maid.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 899II. — 1931 a. (Ajakiri „Õigus“ 1932 a. nr. 2).

Riigi- ja omavalitsuste teenijate pensionide alal.

Riigi- ja omavalitsuste teenijate ja nende perekondade pensionide vähendamise seaduse (RT 38 — 1931) § 1 järgi vähendatakse 25% võrra Pensioniseaduse põhjal määratud ja määratavad pensionid. Selle seaduse § 2 iseenesest ei määra pensioni arvutamise üldaluseid juhul, kui pensioni määramisel tuleb arvesse võtta veneaegset teenistust. Pensioni arvutamine toimub ikkagi Pensioniseaduse alusel ja § 2 tuleb kohaldamisele üksnes juhul, kui Pensioniseaduse alusel arvutatud pension ületab § 2 ette nähtud pensioni ülemmäärad. Pensionide vähendamise seaduse § 7 põhjal ei kuulu 25%-sele vähendamisele üksnes pensionid, mis ei ületa 40 krooni kuus ja neid ei vähendata ka alla 40 krooni kuus. Kõik muud pensionid kuuluvad sama seaduse §§ 1 ja 6 järgi vähendamisele 25% võrra.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 1119II. — 1931 a. (Ajakiri „Õigus“ 1932 a. nr. 1).

Tööstusliku töö seaduse (§§ 279 ja 280) alal.

Tööstusliku töö seaduse § 280 järgi peab ettevõtte juhataja küll esitama seaduses ette nähtud teated ettevõttes töötavate tööliste arvu, teenistuse suuruse jne. kohta, kuid sellest, et ettevõtte juhataja seda oma kohust ei ole õigel ajal täitnud, ei saa järeldada, et töölised saab haigekassa liikmeks lugeda ainult sellest momendist, mil ettevõtte juhataja TTS § 280 tähendatud teated haigekassale esitanud, sest TTS § 279 otseselt määrab, et tööline loetakse haigekassa liikmeks teenistusse astumise ajast arvates. Ettevõtte juhatajat võib säärase hooletuse eest vastutusele võtta, kuid tema hooletuse tagajärjel ei või töölise õigused kannatada.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 1160II. — 1931 a. (Ajakiri „Õigus“ 1932 a. nr. 4).

Teateid ilmunud raamatutest.

Häriduse- ja sotsiaalministeeriumi väljaandel on 1932 a. ilmunud hariduse alal järgmised raamatud:

1. Täiendusekoolide õppekavad.
2. Avalikkude tööstusekoolide puu- ja metalliosakondade õppekavad.
3. Avalikkude kaubandusekoolide õppekavad.
4. Kesk- ja kutsekooliõpetajate kutseksami kavad.
5. Avalikkudele raamatukogudele soovitatud raamatute nimestik I.
6. Dr. Sumberg — Koolipink.

Statistilisi andmeid.

Ajakirja „Eesti Statistika“ 1932 a. jaanuari, veebruari, märtsi, aprilli ja mai numbrites (122(1) — 126(5)) on avaldatud Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi ning temale alluvate ja järelevalvele kuuluvate asutiste tegevuse alalt järgmised kirjutised ühes statistiliste andmetega:

1. Sündivus, surevus, abielluvus ja rahvaarv 1930 a., nr. 122(1).
2. Avalikud raamatukogud 1929/30 a., nr. 122(1).
3. Tööolud suurtööstuses 1931 a., nr. 122(1).
4. Alg- ja keskkoolid 1930/31 õ/a., nr. 123(2).
5. Surmapõhjused 1930 a., nr. 123(2).
6. Hoolekanne ja lastekaitse 1929/30 a., nr. 123(2).
7. Lasteaiad 1930/31 a., nr. 124(3).
8. Rinnalaste surevus 1930 a., nr. 124(3).
9. Tööstuseolud 1931 a., nr. 124(3).
10. Kultuurkapitali tegevus 1925/26 — 1930/31 a., nr. 124(3).
11. Sündivus, surevus, abielluvus ja rahvaarv 1931 a., nr. 124(3).
12. Täiendusekoolid 1928 — 31 a., nr. 125(4).
13. Palgaolud tööstuses 1931 a., nr. 125(4).
14. Nakkushaigused 1931 a., nr. 126(5).
15. Tööpäeva pikkus tööstuses 1931 a., nr. 126(5).
16. Alg- ja keskkooli õpperuumid ja tervishoidlikud tingimused 1930/31 õ/a., nr. 126(5).
17. Tööstuse tegevus 1931 a., nr. 126(5).

Ajakirjas tarvitatud lühendused.

HSM — Hariduse- ja sotsiaalministeerium.

HSMT — Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi Teataja.

RT — Riigi Teataja.

RT 41 — 1932, 377 — Riigi Teataja nr. 41 — 1932 aastast, artikkel nr. 377.

VSK — Vene seaduste kogu.

VSK I k. 2 j. — Vene seaduste kogu I köide 2 jagu.

VSKK — Vene seaduste ja korralduste kogu.

Riigikohtu admin. os. t. — Riigikohtu administratiivosakonna toimetused.

Riigikohtu admin. os. o. — Riigikohtu administratiivosakonna otsus, mis üldiselt väljakuulutatud „Riigikohtu otsustes“.

BES — Balti eraseadus.

HS — Hoolekande seadus.

RTKS — Rahva tervishoiu korraldamise seadus.

TKS — Tervishoiupersonali kutsetegevuse seadus.

TTS — Tööstusliku töö seadus.

Vt — Vaata.